

CARBON20

Ansvar gennem grøn leverandørstyring

- guide til implementering i møbelbranchen

Ansvar gennem grøn leverandørstyring i møbelbranchen

I denne guide kan du læse om hvad grøn leverandørstyring er, hvilke fordele din virksomhed kan opnå ved at arbejde med grøn leverandørstyring og et eksempel på, hvordan møbelvirksomheder med fordel kan arbejde med grøn leverandørstyring. Der findes allerede flere online værktøjer som virksomheder med fordel kan anvende. Blandt andet er der på green21.dk lavet et værktøj "få styr på dine leverandører" der skal give små og mellemstore virksomheder et overblik over deres leverandører, her er der udvalgt fem brancher (beklædning, byggematerialer, elektronik, møbler og sko). Derudover kan der også indhentes generel information omkring CSR arbejde via CSR Kompasset der også indeholder hjælp til at udarbejde *Code of Conduct* i forhold til leverandørerne. Denne guide hjælper således møbelvirksomheder til at få styr på materialer og processor i deres produktion, samt hjælp til at udformning af grøn leverandørstyring.

Hvad er grøn leverandørstyring?

Grøn leverandørstyring er et frivilligt redskab som virksomheder kan vælge at bruge til at kontrollere og arbejde med at nedsætte miljøpåvirkningen fra produktionen af deres produkter. Grøn leverandørstyring er en vigtig del af en bæredygtig virksomhedsstrategi. Den største miljømæssige påvirkning af et produkt er ofte afledt af aktiviteter uden for jeres virksomhed i Danmark. Det er derfor vigtigt, at undersøge potentialet for miljømæssige forbedringer i hele leverandørkæden.

Når man arbejder med grøn leverandørstyring, håndterer man alle signifikante miljømæssige påvirkninger af virksomhedens forsyningskæde gennem hele livscyklussen af virksomhedens produkter eller services. Det handler ikke kun om at leve op til miljømæssige direktiver men også om strategiske og løbende miljømæssige forbedringer i forsyningskæden.

Hvis en virksomhed allerede arbejder med ISO14001, kan den grønne leverandørstyring tage afsæt i dette arbejde, da man så kan implementere miljøforhold hos leverandørerne i det allerede eksisterende arbejde med standarden som et miljøledelsesværktøj.

Hvorfor implementere grøn leverandørstyring i virksomheden?

At arbejde med grøn leverandørstyring forbedrer ikke bare miljøet men giver også en række forretningsmæssige fordele såsom:

- Forbedret virksomhedsimage på grund af en bedre viden og kommunikation om miljøforhold samt opfyldelse af miljølovgivningskrav.
- Mindre risiko for at komme i uoverensstemmelse med loven/regulativer, da man er på forkant med miljøkrav.
- Appel til miljøorienterede kunder. Der er et i øjeblikket et stigende antal miljøspørgsmål og krav fra kunderne, som skal håndteres.

- Forbedret produktivitet, effektivitet og ressourceudnyttelse gennem fokus på udgifter til indkøb af råvarer, affaldshåndtering og energiforbrug, hvilket gør virksomhedens produkter mere konkurrencedygtige.
- Forbedret kvalitet af produkter, da miljømæssigt dårlige materialer bliver udfaset.
- Forbedret miljøledelse.
- Mere bæredygtige produkter, da virksomheden er mindre afhængig af ikke-fornybare ressourcer.
- Tættere samarbejde med leverandørerne.

Materialer og processer i møbelproduktion

Møbelproduktion er kendetegnet ved miljøpåvirkninger fra et højt vand- og energiforbrug. Der er en række energitunge processer forbundet med møbelprodukter som fremstilling af de enkelte komponenter via formstøbning og trykstøbning og opvarmning i forbindelse med hærdning i lakeringsprocessen. Det er især ved udvinding af råvarer og fremstilling af materialer, der bruges meget energi. Derfor kan man opnå en stor nedsættelse af miljøpåvirkningerne ved at anvende genbrugsmaterialer, genbruge komponenter og håndtere affald som genanvendeligt, da det kræver mere energi at fremstille primærmaterialer end sekundærmaterialer.

Her får du et overblik over de materialer og processer, der bliver anvendt i møbelproduktion og deres overordnede miljøpåvirkning. Det giver dig et simplificeret indblik i hvilke processer og produkter, man kan fokusere på i grøn leverandørstyring hos en møbelvirksomhed.

I produktionen af møbler er de største miljømæssige påvirkninger fra behandlingen af materialer og fra finishing af møbler såsom lakering eller limning.

De materialer som oftest bliver brugt i møbelproduktion er træ, metal, plastik, tekstiler og læder, polstermaterialer og lim

Miljøpåvirkning Materiale	Ikke-fornybart materiale	Udledning af skadelige stoffer ¹ ifm. oprindelse/udvinding	Udledning af skadelige emissioner ² i produktionsproces	Tilsætning af skadelige materialer ³ i produktion	Brug af skadelige materialer ⁴ til overfladebehandling/Finishing
Træ		x		x	X
Metal	x	x	x		X
Plastik	x			x	
Tekstiler og læder		x	x		X

¹ Såsom udledning af tungmetaller ved udvinding af metal) eller brug af pesticider ved fremstilling af tekstil

² Såsom drivhusgasser eller VOC'er. VOC'er (Volatile Organic Compounds) har generelt lave kogepunkter, lav til medium vandopløselighed og lav molekylvægt. VOC forurening af vores drikkevandsforsyning er et problem, da mange af dem er giftige og er kendt som eller mistænkt for at være kræftfremkaldende. Kilde: US Geological Survey (toxics.usgs.gov/definitions/vocs.html)

³ Fx tilsættes additiver som stabilisatorer, brandhæmmere og blødgørere ved brug af plastik, som påvirker miljøet bl.a. via phtalater og tungmetaller

⁴ Såsom bromerede flammehæmmere ved behandling af læder eller tungmetaller ved overfladebehandling af metaller

Polstermaterialer				x	
Lim			x		

Ikke-fornybare materialer skal så vidt muligt substitueres med et fornybart materiale, og den mængde metal eller plast man anvender i produktionen skal så vidt muligt være udgjort af genvundne materialer.

Der kan i visse tilfælde være behov for at benytte primære materialer pga. kvalitetskrav i relation til brugen af plast og metaller i produkterne. I disse tilfælde kan der lægges vægt på, at komponenterne kan adskilles og genbruges efter endt levetid.

Så vidt muligt skal man forsøge at undgå og substituere stoffer som formaldehyd, tungmetaller og AZO farvestoffer i produktionen af tekstiler og læder.

På samme måde, skal man så vidt muligt forsøge at reducere brugen af farlige stoffer i overfladebehandlingsprocessen og sætte begrænsninger for brugen af VOC'er samt brugen af overfladebehandlingsmidler med kendt sundheds- og miljøskadelig påvirkning, som for eksempel tungmetaller, phthalater og bromerede flammehæmmere.

Ud over de nævnte miljøpåvirkninger relateret til brugen af materialer, bør man også overveje følgende aspekter af produktionsprocessen:

- Udvikling og konstruktion
- Emballage og transport
- Affaldshåndtering
- Miljøpræstation og praksis hos leverandører
- Dyreliv og biodiversitet

Udformning af en grøn leverandørstyring

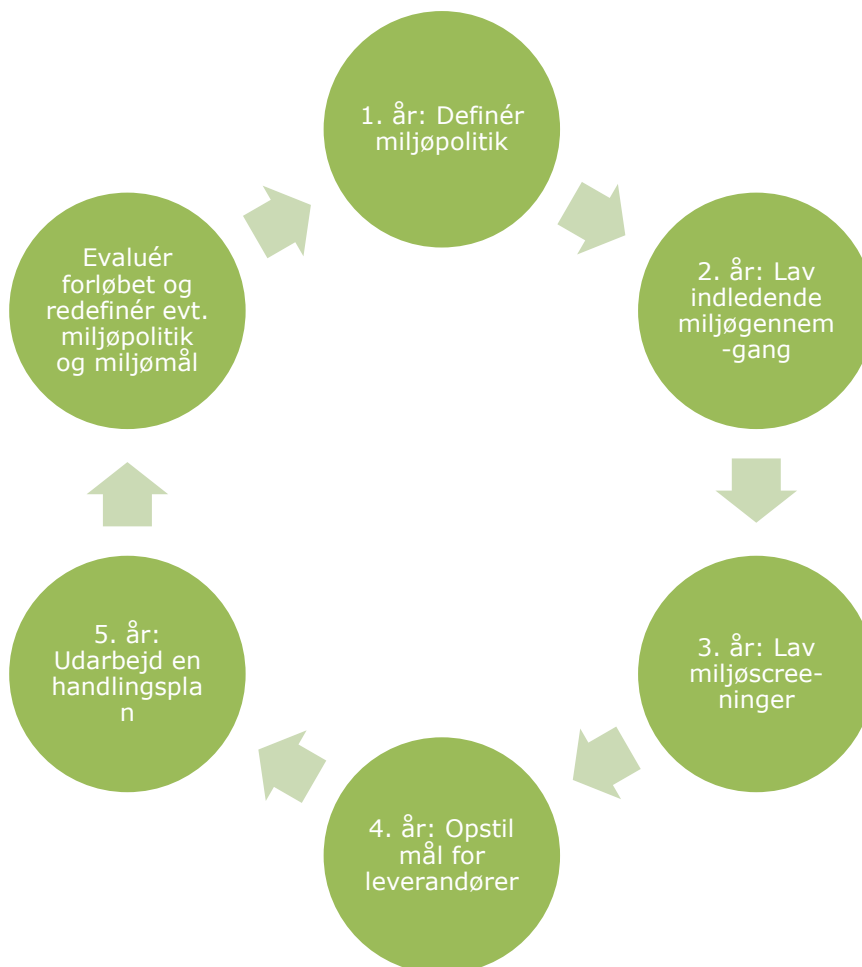
Man kan integrere grøn leverandørstyring i miljøledelsen igennem flere forskellige mekanismer såsom ISO 14001, miljøkommunikation og *Code of Conduct*. Det er også oplagt at gøre den grønne leverandørstyring til en integreret del af virksomhedens CSR-strategi, da grøn leverandørstyring udover de positive klima- og miljømæssige effekter også indeholder en masse sociale dimensioner.

Når man skal udforme en grøn leverandørstyring, er der en række trin, virksomheden skal gå igennem for at sikre en virkningsfuld omlægning af leverandørernes produktion.

Denne guide tager udgangspunkt i, hvordan miljøarbejdet og den grønne leverandørstyring kan implementeres i overensstemmelse med ISO 14001. Standarden er oplagt at bruge, da den lægger op til en strømlining af international miljøledelse. Her kan du se de nødvendige skridt mod at gennemføre en grøn leverandørstyring og et forslag til tidshorizonten for de forskellige aktiviteter i processen.

Forløbet med at implementere grøn leverandørstyring

Det allerførste skridt til at implementere grøn leverandørstyring er at udpege en miljøansvarlig hos virksomheden, der kan sørge for fremdriften af projektet og føler ansvar for succeser og nederlag i processen.

1. år: Definér en miljøpolitik, der udgør rammerne for de senere fastsatte miljømålsætninger

Det er vigtigt at sikre, at miljøpolitikken:

- har miljøforhold hos leverandørerne i fokus
- lægger vægt på krav- og dialogbaseret leverandørstyring
- forpligter til som minimum at overholde relevant lovgivning
- udgør rammerne for aktiviteter og realistiske målsætninger for miljøarbejdet og for løbende opfølgning af disse
- er dokumenteret, implementeret og vedligeholdt. Alle medarbejdere skal have et eksemplar, der skal fastlægges procedurer for inddragelsen af politikken i arbejdet. Miljøpolitikken kan være udgangspunkt for miljødialog på ugentlige forsyningskædemøder.

- er offentlig tilgængelig. Den skal lægges på internettet og kommunikeres til leverandørerne, når den nye samarbejdsaftale træder i kraft.

Kommunikation:

- Internt: Læg vægt på at inddrage medarbejdere og offentliggør politikken i et dialog-baseret forum.
- Eksternt: Læg vægt på dialog og at alt materiale samles et sted. Brug virksomhedens hjemmeside som det primære medie.

2. år: Lav den indledende miljøgennemgang, der kortlægger de væsentligste miljøforhold hos leverandørerne

Virksomheden skal udarbejde procedurer for at udvælge relevante leverandørkæder, som der fokuseres på i første implementeringsrunde og procedurer for, hvordan den miljøansvarlige dokumenterer dialog med leverandørerne og opdaterer resten af virksomheden omkring dem.

Aktiviteter:

- Udsendelse af samarbejdsaftale med krav til data
- Besøg hos leverandører
- Udarbejdelse af procesdiagram
- Løbende dialog med leverandørerne om deres miljøforhold.
- Udarbejdelse af månedlig dataopgørelse
- Den miljøansvarlige dokumenterer de månedlige opfølgninger fra leverandørerne på intranettet og følger op med en samtale med leverandørens miljøansvarlige.

Kommunikation:

- Internt og eksternt: Den miljøansvarlige har løbende dialog med supply chain management hvor ændringer i samarbejdsaftalen gennemgås og udarbejder informationsmateriale fx om, hvorfor man implementerer grøn leverandørstyring, implikationerne for samarbejdet med leverandørerne, hvad det kræver af virksomheden, og hvordan det påvirker medarbejderne.

3. år: Lav miljøscreeninger af leverandørerne på baggrund af indsamlede data fra miljøgennemgangen

Aktivitet:

- Der udarbejdes en rapport for hver leverandør, der som minimum indeholder et procesdiagram over produktionen, al indsamlet data og vurdering af de mest signifikante miljøpåvirkninger.

Kommunikation:

- Internt: Ugentlige møder med supply chain management.
- Eksternt: Løbende inddragelse af leverandørerne via mail. Fremlæggelse af screeningsrapport på møde med leverandører.

4. år: Opstil mål for leverandørerne på baggrund af screeningsrapporterne

Der skal både være mål på et overordnet virksomhedsniveau og mål for de enkelte leverandører, således at leverandørerne bidrager til virksomhedens overordnede mål.

Aktivitet:

- Miljømedarbejderen udarbejder på baggrund af screeningerne en række anbefalinger, der er udgangspunktet for dialogen med ledelsen, som sammen med den miljøansvarlige fastsætter en række miljømål. Målene skal tage hensyn til realiserbarheden samt skala for miljøforbedring, de skal være målbare og i linje med virksomhedens miljøpolitik med mulighed for løbende forbedringer. Samtidigt skal der tages hensyn til de teknologiske muligheder, de finansielle og operationelle aspekter samt leverandørernes syn på de opstillede mål, da leverandørkæden er udgangspunktet for målene.

Kommunikation:

- Internt: Løbende dialog med supply chain management.
- Eksternt: Løbende dialog med leverandører.

5. år: Udarbejd en handlingsplan for at nå målene for alle leverandørerne

Virksomhedens ledelse skal fastlægge ressourcer, der kan sikre aktiviteter i forbindelse med udførelsen af miljøpolitikken og miljømålene. Desuden skal virksomheden kortlægge behovet for uddannelse og oplæring, specielt omkring de væsentlige miljøpåvirkninger.

Aktivitet:

- Ledelsen skal i samarbejde med den miljøansvarlige fastlægge handlingsplanen for indsamling af data for at nå målene for leverandørerne.
- De ansvarlige medarbejdere udpeges
- Der fastlægges en procedure for dataindsamling, dokumentstyring, løbende dialog med leverandørerne og intern opfølgning.

Kommunikation:

- Internt: De relevante medarbejdere skal oplyses om deres ansvarsområder og der skal løbende fortælles om udviklingen på ugentlige supply chain møder.
- Eksternt: Efter fastlæggelse af mål for en leverandør, kommunikeres målet til leverandøren, hvor følgende punkter som minimum skal gennemgås: formål, tidsramme, ansvarlig i virksomheden, ansvarlig hos leverandøren, vejledning til handlingsplan og procedure for dokumentation af leverandørens løbende arbejde. Virksomheden skal sikre sig, at leverandørerne forholder sig til de fastsatte mål via løbende dialog og opfølgning.

Evaluér på forløbet, tilpas evt. miljøpolitik og miljømål

Når virksomheden har været igennem hele forløbet, skal det evalueres om målene er nået. Hvis ikke, skal grunden til dette analyseres, så det kan bestemmes hvordan indsatsen kan optimeres. Måske er der behov for at ændre virksomhedens miljøpolitik eller miljømål. Hvis alle mål er nået, kan det også være, at der skal laves en ny og mere ambitiøs miljøpolitik, inden virksomheden starter på en ny indsats.

Løbende aktiviteter:

- Lovgivning og øvrige krav: Virksomheden skal fastsætte et system for at identificere og sikre at leverandørerne overholder national rådgivning.
- Kommunikation: Virksomheden skal fastlægge procedurer for kommunikation, der sikrer, at der kommunikeres om miljøledelsessystemets udvikling i virksomheden og miljø-

forholdene hos leverandørerne fx via nyhedsbreve. Der skal blandt andet fokuseres på tværfaglig kommunikation, løbende opdateringer, oplysning til leverandører om miljøpolitikken og dokumentation miljøkommunikation med leverandører. Samtidig skal der fastlægges procedurer for kommunikation med kunder.

Miljøkommunikation kan være med til at ændre diskursen omkring miljøledelse i virksomheden til at blive en integreret del af supply chain management.

- Dokumentstyring: Virksomheden skal implementere dokumentstyring for at sikre at miljøledelsessystemet og samarbejdet med leverandørerne bliver dokumenteret (herunder miljøpolitik, miljømål, handlingsplaner, kommunikation med og data fra leverandører, relevante lovgivningskrav osv.) . Det er vigtigt at fokusere på, at dokumentationen er godkendt inden den bliver lagt i systemet, at dokumenterne er opdaterede, at der står korrekt dato og afsender, at de bliver lagt passende steder og er tilgængelige.
- Intern revision: Der skal gennemføres intern revision med passende intervaller, for at efterprøve om miljøsystemet virker efter hensigten. Her skal de indsamlede data og leverandørernes handlingsplaner gennemgås samtidig med, at der fastlægges en plan for det videre arbejde.
- Kontrol og korrigerende handlinger: Virksomheden skal fastlægge procedurer for overvågning af aktiviteter, der kan have væsentlig miljøpåvirkning. Procedurerne skal sikre at eksisterende og nye krav i miljølovgivningen og fra myndighederne bliver identificeret, overvåget og efterlevet samt indarbejdet i systemet. Der skal også udvikles procedurer for faktiske og potentielle afvigelser og for at iværksætte korrigerende og forebyggende handlinger.
- Ekstern revision: Der skal gennemføres en ekstern audit for at få en tredjeparts bedømmelse af systemet og herved opnå et certifikat.
- Ledelsen skal gennemgå miljøledelsessystemet med regelmæssige intervaller for at iværksætte eventuelle revisioner og opdateringer

Bilag

Datakrav

Følgende er en liste over de datakrav der skal afklares hos leverandørerne i forhold til f.eks. energi- og vandforbrug m.fl.

Aktivitet	Kontekst	Krav
Vandforbrug	Opgørelse og monitorering. Bruges mere vand end nødvendigt? Kan vandforbruget nedsættes? Kan vandet genbruges i et lukket system?	Opgørelse og monitorering af det månedlige vandforbrug.
Energiforbrug	Bruges mere energi end nødvendigt? Kan energiforbruget nedsættes?	Opgørelse og monitorering af det månedlige energiforbrug. Få udført en energiscreening.
Energikilder	Kan en del af energikilderne skiftes til fornybare kilder? Hvilke energikilder bruges?	Udskiftning af energiforbruget med fornybar ressource. Måle drivhusgasudledningen.
Internt brændselsforbrug	Hvilke materialer bruges i internt brændselsforbrug?	Måle det interne brændselsforbrug. Måle drivhusgasudledning.
Råmateriale	Identificér råstoffer og farlige råstoffer, komponenter og internt spild.	Data på månedligt indkøb af alle indkøbte materialer. Data på volumen og komponent.
Krav til materialer: Træ	Hvor kommer træet fra? Hvilken slags træ er det? Hvordan er træet behandlet?	Krav om dokumentation for bæredygtig skovdrift.
Krav til materialer: Metal	Hvilken slags metal er indkøbt? Kan genvundet metal bruges og leve op til kvalitetskrav?	Krav om at anvendelse af så meget sekundært metal som muligt.
Krav til materialer: Plastik	Hvilken slags plastik er indkøbt? Kan genbrugt plastik bruges og leve op til kvalitetskrav?	Krav om brug af så meget genbrugt plastik som muligt.
Krav til materialer: Tekstiler	Hvad er den indkøbte tekstil lavet af? Hvordan er produktionsprocesserne? Kan mere miljøvenlige tekstiler bruges og leve op til kvalitetskrav?	Krav om brug af tekstiler produceret så miljøvenligt som muligt.
Krav til materialer:	Kan mere miljøvenligt læder	Krav om brug af læder produceret i Krom

ler: Læder	bruges og leve op til kvalitetskrav?	3 proces, eller helt uden krom.
Krav til materialer: Polstermaterialer	Kan mere miljøvenlige polstermaterialer bruges og leve op til kvalitetskrav?	Krav om brug af så meget genbrugspolstermateriale som muligt.
Krav til materialer: Overfladebehandlingsmaterialer	Kan mere miljøvenlige overfladebehandlingsmaterialer bruges og leve op til kvalitetskrav?	Begrænse brug af VOCer, tungmetaller, phthalater, bromerede flammehæmmere.
Krav til materialer: Lim	Kan mere miljøvenlig lim bruges og leve op til kvalitetskrav?	Så vidt muligt udfase formaldehydlim. Substituere med vandbaseret lim.
Spildevand	Hvad består spildevandet af? Overholdes grænseværdier?	Måle det månedlige spildevandsforbrug. Information om håndteringen.
Luftemissioner	Hvad består luftemissionerne af? Overholdes grænseværdier?	Måle de månedlige emissioner. Information om håndteringen.
Fast og farligt affald	Kan det farlige affald identificeres?	Månedlig volumenmæssig opgørelse på alle affaldsfraktioner, samt håndtering. Kortlæg affaldsstrømmene.
Brug af materialer til pakning	Kan strømmene af materialer til pakning identificeres?	Måle månedligt forbrug af materiale brugt til pakning. Måle månedligt materiale brugt til pakning af modtaget komponent

Kilde: B. Jensen (2012) Grøn leverandørstyring i miljøledelse – et samarbejde med Fritz Hansen, s. 60-61

Eksempel på målsætninger hos leverandørerne:

Aktivitet	Mål
Vandforbrug	Nedsætte vandforbruget med X %.
Energiforbrug	Nedsætte energiforbruget med X %.
Energikilder	Nedsætte drivhusgasudledningen med X %.
Internt brændselsforbrug	Nedsætte internt brændselsforbrug med X%.
Råmateriale	Substitution af farlige råstoffer. Overvej brug af genvundne råstoffer.
Træ	Træ skal være fra FSC eller PEFC certificeret skovdrift.
Metal	Krav om at der er anvendt så meget sekundært metal som muligt.
Plastik	Krav om at der er brugt så meget genbrugt plast som muligt.
Tekstiler	Krav om brug af tekstiler produceret så miljøvenligt som mu-

	ligt.
Læder	Krav om brug af læder produceret i Krom 3 proces, eller helt uden krom.
Polstermaterialer	Krav om at der er brugt så meget genbrugspolstermateriale som muligt.
Overfladebehandlingsmaterialer	Begrænse brug af VOCer, tungmetaller, phthalater, bromerede flammehæmmere
Lim	Så vidt muligt udfase formaldehydlim. Substituere med vandbaseret lim.
Spildevand	Nedsættelse af spildevandet med X %.
Luftemissioner	Nedsættelse af emissioner med X %.
Fast og farligt affald	Minimere affaldsgenereringen med X %. Søge mest mulig genvinding. Håndtere farligt affald forsvarligt. Søge 0 % deponi.
Brug af materialer til pakning	Minimere affaldsgenereringen fra pakkeproces. Krav om genbrug af materiale.

Kilde: B. Jensen (2012) Grøn leverandørstyring i miljøledelse – et samarbejde med Fritz Hansen, s. 61